

עמ"י 7150/02/17 - שחר פטורי נגד מדינת ישראל, ממשטרת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים

עמ"י 7150-02-17 פטורי נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 3863/2017

בפני	כבוד השופטת שירלי רנר
עורר	שחר פטורי באמצעות ב"כ עו"ד ארז בר צבי
נגד	
משיבה	מדינת ישראל באמצעות רפ"ק שאדי אבו טריף ממשטרת ישראל

החלטה

1. ערר על החלטתו של בית משפט השלום (כב' השופטת ק. מילר) מיום 3.1.17 במסגרת מ"י 5739-01-17.

העורר נעצר ביום 2.1.17 בחשד כי ירה פצצת תאורה לכוון אצטדיון טדי לפני תחילתו של משחק כדורגל בין בית"ר ירושלים לבין מכבי תל-אביב. העורר הובא ביום 3.1.17 בפני בית משפט השלום והתבקשה הארכת מעצרו למשך 3 ימים לצרכי חקירה. צוין כי 5 מפעולות החקירה הדרושות הן בנות שיבוש. בתום הדיון אמר נציג המשיבה כי אם בית המשפט יורה על שחרורו של העורר, מתבקש בית המשפט להורות על הרחקתו של העורר ל-3 עונות לפי חוק איסור אלימות בספורט, תשס"ח-2008.

2. בהחלטתו מושא הערר הורה בית המשפט על שחרורו של העורר למעצר בית עד ליום 5.1.17. בנוסף אסר בית המשפט על כניסתו של העורר למגרשי כדורגל לצורך צפייה במשחקי כדורגל וזאת עד ליום 1.7.18 וכן קבע חובת התייצבות של העורר בכל משחקי הכדורגל שבהם תשחק קבוצת בית"ר ירושלים בתחנת המשטרה הקרובה למקום מגוריו לצורך חתימה, בעת המחצית.

3. לטענת ב"כ העורר היה על המשיבה לבחור באיזה מסלול היא נוקטת - האם להוצאת צו מעצר לפי חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 שאז סמכותו של בית המשפט מוגבלת או לפי חוק איסור אלימות בספורט. משהוגשה בענייננו בקשה להארכת המעצר היה מקום להורות על ההרחקה לכל היותר לתקופה שתאפשר את השלמת החקירה. לטענתו כל הרחקה אינה יכולה לעלות על פרק זמן של "תום ההליכים" ובנסיבות שבהן לא הוגד כתב אישום בחלוף 30 ימים ממועד ההחלטה, כפי שהדבר בענייננו, הדבר נכון ביתר שאת. לטענת ב"כ העורר הוראת סעיף 17 לחוק איסור אלימות בספורט המאפשרת לתובע להגיש בקשה להרחקה ללא תלות בכתב אישום ועל יסוד מסכת ראייתית דלה, אינה עולה בקנה אחד עם חוק המעצרים וספק אם היא חוקתית. לגופו נטען כי שגה בית המשפט עת הורה על הרחקתו של העורר ממגרשי כדורגל וזאת על יסוד חשד סביר קל שבקלים כי אכן העורר הוא אשר ירה את פצצת התאורה. על כן התבקש קיצור תקופת ההרחקה באופן משמעותי ואך לצורך השלמת החקירה.

נציג המשיבה טען בדיון כי חוק איסור אלימות בספורט מאפשר הרחקה על סמך חשד סביר ובענייננו החשד הוא אף על רף גבוה יותר, החקירה בענייניו של העורר נמשכת, ואף לקראת סיומה והוא נחשד בביצוע עבירות נוספות של כיתוב והשחתת מגרשי ספורט בארץ. ואולם, בכל מקרה ההרחקה לפי חוק איסור אלימות בספורט אינה קשורה בהגשת כתב האישום ודי בחשד הסביר כדי להורות על הרחקה.

4. דין הערר להתקבל.

הוראת סעיף 17 לחוק איסור אלימות בספורט קובעת כי:

"לבקשת תובע, רשאי בית המשפט לתת לאדם צו הרחקה או הגבלה כאמור בסעיף 18, אם ראה כי התקיים אחד מאלה:

(1) האדם התנהג באופן אלים או תוך הפרת הסדר הציבורי באירוע ספורט, או שקיים לגביו חשד סביר שעבר עבירה הקשורה לספורט, או לא ציית להוראות שוטר או סדרן לאירועי ספורט

(2) התנהגותו של האדם במהלך אירוע ספורט נותנת בסיס סביר לחשש כי הוא עלול להתנהג בעתיד באופן אלים או תוך הפרת הסדר הציבורי באירוע ספורט או להתבטא התבטאות גזענית או שהוא שיכור או תחת השפעת סם מסוכן או חומר מסכן, או שיש חשד שהוא שיכור או תחת השפעה כאמור; לעניין זה, "סם מסוכן" ו"חומר מסכן" - כהגדרתם בחוק המאבק בתופעת השימוש בחומרים מסכנים, התשע"ג-2013".

מיום 17.12.2014

סעיף 18 לחוק קובע כי: **תיקון מס' 1**

" (א) בית משפט רשאי לתת צווים (בחוק זה - צו הרחקה או הגבלה), כמפורט להלן:

(1) צו האוסר על אדם לעשות את אלה, כולם או מקצתם:

(א) להיכנס למקום שבו מתקיים אירוע ספורט, באירוע ספורט מסוים;

(ב) להיכנס למקום שבו מתקיים אירוע ספורט, לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים;

(ג) להימצא בתחום מרחק מסוים שייקבע ממקום שבו מתקיים אירוע ספורט, לעניין אירוע ספורט מסוים או בתקופה שלגביה ניתן צו לפי פסקת משנה (ב);

(2) צו הקובע הגבלות או תנאים -

(א) לכניסתו של אדם לאירוע ספורט מסוים;

(ב) לכניסתו של אדם לאירוע ספורט לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים;

(ג) להימצאותו של אדם במקום שבו מתקיים אירוע ספורט, לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים.

"....."

הוראת סעיף 48 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 שעניינה תנאי שחרור בערובה קובעת כי:

(א) שחרור בערובה הוא על תנאי שהמשוחרר יתייצב לחקירה, לדין במשפטו או בערעור, או לנשיאת עונשו, בכל מועד שיידרש, וכן שיימנע מלשבש הליכי משפט; בית המשפט רשאי להוסיף תנאים, לפרק זמן שיקבע, ככל שימצא לנכון, לרבות:

(1) חובת הודעה על כל שינוי במען המגורים ובמקום העבודה;

(2) איסור יציאה מן הארץ והפקדת הדרכון;

(3) איסור כניסה לאזור, לישוב או למקום בארץ, שיקבע;

"....."

הוראת סעיף 58 לחוק קובעת כי:

(א) הערובה ותנאי השחרור בערובה יתבטלו אם לא יוגש כתב אישום נגד החשוד תוך 180 ימים; ואולם בית המשפט רשאי, בתוך תקופת הערובה, להאריך אותה ואת תנאיה, לתקופה נוספת שלא תעלה על 180 ימים, אם הוגשה בקשה באישור תובע.

(ב) בית המשפט רשאי להורות על הארכה נוספת של הערובה ותנאיה לתקופה שלא תעלה על 90 ימים, אם הוגשה בקשה לכך באישור היועץ המשפטי לממשלה.

5. הסמכויות של בית המשפט בהתאם לחוק איסור אלימות בספורט ובהתאם לחוק המעצרים הן סמכויות שונות וההליכים בהתאם לשני דברי החקיקה הם הליכים שונים. בעניין זה נאמר בבש"פ 1869/13 **יעקב בן אברהם נ. מדינת ישראל** (כב' השופט הנדל) כי:

"...במקרים בהם מתעוררת סוגיית ההרחקה עם סוגיית מעצר ימים, מעצר עד תום ההליכים או תנאי שחרור - סבורני כי אין "לשחק בשני המגרשים" בעת ובעונה אחת. הטעם בדבר - חקיקת חוק חדש ופרטני שעניינו איסור אלימות בספורט, הקובע סנקציות עונשיות ומניעתיות משלו. כמובן, מנקודת המבט של יעילות משפטית, אין מניעה כי יתקיים דיון ברבדים אלו יחד לפני שופט אחד. ואולם הן בהכרעה והן בהליכי ההשגה עליה, קיים צורך בעיני שלא לערבב בין שני דברי חקיקה כאילו אחד הם."

כך בעוד שהסמכות להורות על הרחקה בהתאם לחוק המעצרים היא מוגבלת לתקופה של 180 יום כאמור בסעיף 58

לחוק המעצרים ותלויות הגשת כתב אישום בתום התקופה, הסמכות בהתאם לחוק איסור אלימות בספורט מאפשר הרחקה לתקופה של 3 שנים (ובמקרה של הרשעה קודמת לתקופה של עד 5 שנים, ר' סעיף 19 לחוק) ללא תלות בהגשת כתב האישום.

6. שאלת סווגו של הליך ההרחקה בהתאם לחוק איסור אלימות בספורט נדונה בבש"פ 7317/15 (**קדוש נ. מדינת ישראל**) ו-7634/15 (**מדינת ישראל נ. אלעד דהרי ואח'**) ונקבע כי ההליך אינו פלילי ותכליתו מניעתית, לא עונשית (ר' גם החלטתה של כב' הרשמת בנמלך מיום 31.12.15 באותו הליך אשר דנה בשאלת סווגו של ההליך). בין היתר נלמד אופיו של ההליך מהרמה הראייתית הנדרשת במסגרתו לצורך הרחקה, "חשד סביר", "בסיס סביר לחשש", רף שאינו עולה בקנה אחד עם הליך פלילי.

מאחר ומדובר בהליך בעל אופי מנהלי-מניעתי הנושא סמכויות מרחיקות לכת בנוגע להגבלת חריות הפרט, על בסיס "חשד סביר", וזאת לאור התכלית אותה נועד חוק איסור אלימות בספורט להשיג (לדין נרחב בתכלית זו, ר' בש"פ 7317/15; בבש"פ 1869/13, **לעיל**) נראה כי בהליך על פי חוק איסור אלימות בספורט, שהינו כאמור הליך נפרד מההליך על פי דיני המעצרים, יש גם להניח את התשתית הראייתית הקיימת בפני המשיב על מנת שיוכל לבחנה ולהעלות טענותיו בכל הנוגע לעולה ממנה, בצורה מושכלת. שאם לא כן, התוצאה תהא כי בהליך שאינו תלוי בהגשת כתב אישום, מוגבלת חרותו של אדם בלא שחומר הראיות נפרש בפניו, ובלא שקיימת לכך הצדקה עניינית.

7. המסקנה האמורה עלולה לעורר קושי כל אימת, ומצב זה עשוי לקרות תדיר, כאשר במקביל מתנהל הליך חקירתי אשר כל עוד הוא מתנהל, ובטרם הוגש כתב אישום אין המשיבה מעוניינת בחשיפת חומרי החקירה בפני החשוד על מנת שלא לפגוע בחקירה.

סבורה אני כי יתכנו מספר פתרונות לקושי האמור. **ראשית**, יכולה המשיבה לעתור להרחקה מכח חוק המעצרים כל עוד החקירה מתנהלת כאשר שאלת ההצדקה לכך תיבחן במגבלות ובערבויות שקובע חוק זה. **שנית**, יתכן וניתן לעתור להרחקה גם מכח חוק איסור אלימות בספורט לתקופה מוגבלת בדומה לחוק המעצרים, כאשר ההצדקה לאי חשיפת החומר טמונה בטעמים חקירתיים, ואולם זאת כל עוד החקירה מתנהלת ובמגבלות הזמן שקובע חוק המעצרים. בהקשר זה יצוין כי לפי חוק איסור אלימות בספורט נתונה גם לקצין משטרה הסמכות להורות על הרחקה לפרק זמן של 30 ולעיתים אף 60 יום (ר' סעיף 13 לחוק). **שלישית**, יתכן שבמקרים מסויימים תעדיף המשיבה לנקוט אך בערוץ המניעתי ולחשוף את החומר בפני החשוד. במקרה זה יכולה המשיבה לעתור להרחקה לפי חוק איסור אלימות בספורט ללא תלות בהגשת כתב אישום ולמשך התקופה הקבועה בחוק איסור אלימות בספורט.

8. לסיכום, ההליך על פי חוק איסור אלימות בספורט הוא הליך נפרד מהליך המעצר ויש לנקוט בהליך נפרד לשם כך. ככלל יש לפרוש את חומר הראיות בפני המשיב אלא אם כן קיימים טעמים חקירתיים המצדיקים זאת אשר את מידת נחיצותם יש לבחון לאורך זמן.

בענייננו, הבקשה שהוגשה מלכתחילה לבית משפט השלום לא כללה בקשה להורות על הרחקה לפי חוק איסור אלימות

בספורט, המשיבה לא נקטה בהליך נפרד בעניין זה, ורק בתום הדיון העלתה זאת למעשה כבקשה חילופית למקרה שבית המשפט יורה על שחרור העורר. ההרחקה שנקבעה, עד ליום 1.7.18 היא הרחקה שנקבעה על יסוד תשתית ראייתית שלא נחשפה בפני העורר, וגם אם היא מוצדקת לגופה, ובעניין זה אין אני מחווה דעה, אין לכך הצדקה בשלב זה ובטרם נחשף חומר החקירה בפני העורר. לכל היותר רשאי היה בית המשפט בשלב זה להורות על ההרחקה בהתאם להוראות סעיפים 48 ו-58 לחוק המעצרים, לתקופה שאינה עולה על 180 יום.

על כן, הערר מתקבל ואני מורה על ביטול ההרחקה.

החלטה זו תיכנס לתוקף ביום 5.3.17 על מנת לאפשר למשיבה לנקוט בהליך נפרד בהתאם לחוק איסור אלימות בספורט או בכל הליך אחר אותו תמצא לנכון.

המזכירות תמציא העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ג שבט תשע"ז, 19 פברואר 2017, בהעדר הצדדים.